

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

104. основно училище „Захари Стоянов“ – гр. София

ж.к. Гоце Делчев
ул. Костенски водопад № 60
район Трианица

тел. 859 51 92
тел./факс 859 51 24
e-mail: ou_104@abv.bg

ПРОГРАМА

ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ И ЗА ПРИОБЩАВАНЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ

УЧЕБНА 2022/2023 ГОДИНА

Програмата за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на деца и ученици от уязвими групи е приета на заседание на Педагогическия съвет (Протокол № 11/7.09.2022 г.) и е утвърдена със Заповед № 1373/09.09.2022 г. на Директора на училището

Въведение

Настоящата програма е разработена във връзка с предоставянето на подкрепа за личностно развитие на учениците от 104 ОУ „Захари Стоянов“ и е насочена към предоставяне на равни възможности на учениците за разгръщане на потенциала на всеки ученик за личностно развитие, успешна реализация и социализация и гарантиране качествено образование и участие в училищния живот.

Програмата е изготвена в съответствие с правото на всяко дете на достъп до образование, независимо от етническия му произход, социално и икономическо положение или наличие на увреждане, залегнало в Конвенцията на ООН за правата на детето. Процесът на приобщаване се състои в търсене на ресурсите на всяко дете за активното му включване в училищната общност.

Програмата включва реда и начините за оказване на обща и допълнителна подкрепа на учениците, които имат необходимост от такава в училището, съобразно личните интереси, потребности и нужди на отделния ученик.

Увод

Националната програма за равен достъп до образование и личностно развитие цели осигуряване на равен достъп и подкрепа за развитие и приобщаване в системата на училищното образование на учениците, като предпоставка за равноправно социално включване и пълноценна личностна реализация и участие в развитието, както на местните общности, така и на тези в страната. Настоящата програма цели да начертае целите и задачите на работа с ученици от ОУ „Захари Стоянов“ гр. София и урежда взаимоотношенията между институциите във връзка с предоставянето на допълнителна подкрепа и приобщаващо образование. Програмата е изготвена в съответствие с действащите стратегически и оперативни национални документи на централните ведомства, в изпълнение на държавната политика за предоставяне на равни възможности на всички български граждани и за приобщаване на децата и учениците от уязвими групи.

В 104 ОУ „Захари Стоянов“ се обучават 793 ученици, разпределени в паралелки от I до VII клас. Резултатите от НВО и през 2021/2022 учебна година показват, че в училището се провежда обучение с високо качество. От завършилите основно образование 100 % продължават обучението си в средни училища.

В училището се обучават ученици с различен социален статус. Има ученици с хронични заболявания и със СОП. Няма данни за етническа и/или друга дискриминация, както и няма регистрирани ученици, извършили противообществени прояви.

Училищната програма се базира на:

- Закон за предучилищното и училищното образование;
- Наредба за приобщаващото образование;
- Стратегическа рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021 – 2030);
- Стратегия на Европейския съюз за правата на децата (2021-2024);
- Стратегия за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства;
- План за действие на ЕС срещу расизма за периода 2020—2025 г.;

- Национална стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012 - 2020 г.);
- Закон за защита от дискриминация;
- Конвенция за борба срещу дискриминацията в областта на образованието;
- Конвенция за правата на детето на ООН;
- Наредба № 3 от 6 април 2017г. за условията и реда за приемане и обучение на лицата, търсещи или получили международна закрила;
- Правилник за дейността на 104. ОУ „З. Стоянов“;
- Стратегия за развитие на 104. ОУ „З. Стоянов“;

Програмата включва реда и начините за оказване на обща и допълнителна подкрепа на ученици, които имат необходимост от такива в ОУ “Захари Стоянов”, съобразно неговите лични интереси, потребности и нужди.

Целева група:

Ученици от 1. до 7. клас от уязвими групи. Програмата включва всички ученици на училището с превантивна цел.

Уязвими групи са деца и ученици, диагностицирани със:

- специални образователни потребности;
- хронични заболявания;
- двигателни увреждания;
- деца и ученици в риск;
- деца и ученици, застрашени или жертва на насилие;
- деца с изявени дарби;
- деца-сираци и полусираци;
- деца - бежанци;
- деца от различни етнически групи и с други идентифицирани нужди;

I. Подкрепа на личностното развитие:

Подкрепата на личностното развитие се осъществява в съответствие с Наредбата за приобщаващо образование и приетата стратегия на 104. ОУ „З. Стоянов“. Дейностите по организиране на подкрепата на личностното развитие в ОУ „Захари Стоянов“ се ръководят от координатори, назначени със заповед на директора на училището.

1.1 Обща подкрепа

Общата подкрепа е насочена към развитие на потенциала на всеки ученик и включва екипна работа на учителите и други педагогически специалисти, насочена към формиране у учениците на интелектуални компетентности, граждански ценности и

социални умения, ненакърнявайки тяхната идентичност, с цел получаване на равни възможности за реализация. В съответствие с чл. 15 от Наредба за приобщаващото образование се предоставя, след обсъждане подкрепа на учениците, която включва:

- ✓ Екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти:
- обсъждане на дейностите за обща подкрепа, в които се включват и учениците – обмен на информация и на добри педагогически практики с цел подкрепа на всички учители за подобряване на работата им с учениците в класа;
- провеждане на регулярни срещи, когато са за целите на превенцията, между класния ръководител, учители и други педагогически специалисти в училището;
- ✓ Кариерно ориентиране на учениците – чрез дейности, планирани в Програмата за кариерно консултиране на 104. ОУ „З. Стоянов“;
- ✓ Проследяване на училищна готовност – провеждано от психолог;
- ✓ Индивидуална консултативна работа с ученик с проблемно поведение – провежда се от директор, учител, психолог или педагогически съветник;
- ✓ Консултативна групов дейност с всички ученици в класа, с учителите, с родителите/ представителите на учениците, за приемане и приобщаване на ученици със специални образователни потребности;
- ✓ Провеждане на индивидуална психо-социална рехабилитация на ученици – провежда се от педагогически съветник и включва:
 - Подпомагане в процеса на изграждане представа за собствената си личност и усвояване на социални умения;
 - Изграждане на поведенчески модели, подпомагащи интеграцията към училищната динамика;
 - Подпомагане в придобиването на психо-социална зрялост;
 - Усвояване на нормите на общността;
 - Повишаване интереса към участие в дейността на училищните мероприятия и др.;
- ✓ Занимания по интереси:
 - дейности за стимулиране развитието на личностни качества, социални и творчески умения и изяви на способностите в областта на науките, технологиите, изкуствата, спорта, глобалното, гражданското и здравното образование, както и за придобиване на умения за лидерство;
 - изяви, свързани с образователни, творчески, възпитателни, спортни и спортно-туристически дейности по проекти, програми и други на общинско, областно, национално и международно равнище;Заниманията по интереси се организират от училището чрез различни организационни педагогически форми, реализирани по наредбата за приобщаващо образование и участието на училището в различни проекти и програми.
За всички предприети дейности с учениците се изисква информирано съгласие на родителите;
- ✓ обучение по учебни предмети и модули, както и участие в дейности, чрез които се придобива допълнителна подготовка от учениците.
- ✓ Библиотечно-информационно обслужване – осигуряване на безплатни учебници за ученици V – VII клас, свободен достъп до информация от различни документални източници и в глобалната мрежа с цел изграждане на навици за четене и компетентности за търсене и ползване на информация.

- ✓ Грижа за здравето въз основа на информация от родителя и при взаимодействие с медицинския специалист в здравния кабинет в училището.
- ✓ Поощряване с морални и материални награди – по ред, определен в ПДУ.
- ✓ Дейности за превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение, свързани с:
 - изграждане на позитивен организационен климат в училището;
 - психологическа подкрепа, насочена към учениците, педагогическите специалисти и родителите за създаване на условия за сътрудничество и ефективна комуникация между всички участници в образователния процес, предоставяне на методическа помощ на учителите за превенция на насилието и за преодоляване на проблемното поведение на учениците, извършване на групова работа с ученици и/или кризисна интервенция, работа със средата, в която е ученикът – семейството, връстниците.
 - Изучаване чрез средствата на изкуството на чувства и преживявания в ситуации на тормоз;
 - Работа с Ученическия съвет по превенция на тормоза в училище с ангажираността на децата в комуникиране на позитивни и толерантни нагласи, изработване на информационни табла, изготвяне и разпространяване на конкретни правила на поведение.
- ✓ Дейности за превенция на обучителните затруднения, включително логопедична работа:
 - консултации по учебни предмети и допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове.
- ✓ Дейности за подкрепа и интеграция на деца бежанци – допълнително обучение по български език, консултации с психолог, работа с класовете, в които има деца бежанци.

1.2. Допълнителна подкрепа

Допълнителната подкрепа за личностно развитие се предоставя въз основа на оценка на индивидуалните потребности на ученика, извършена от екип за подкрепа за личностно развитие на ученика, утвърден със заповед на директора за конкретен ученик по чл. 187, ал. 2 от ЗПУО.

Учениците, за които може да се поиска оценка на способностите, са от следните уязвими групи:

- деца със специални образователни потребности - оценката се извършва се от специалист психолог, логопед, ресурсен учител, в срок от 1 до 3 месеца от началото на учебната година или по всяко време на учебната година, когато се разпознае необходимост от такава. Оценката се извършва по инициатива на родителя на ученика (чл.73, ал. 4 от НПО), посредством „Карта за оценка на индивидуалните потребности на ученика“ (чл.76, ал. 3 от НПО);
- деца с хронични заболявания (ЗПУО, Допълнителни разпоредби, т.29) - оценката се извършва от психолога съвместно с класния ръководител, учител, който преподава на ученика, медицински специалист от здравен кабинет в училището и личен лекар на ученика (чл.71, ал. 4 от НПО). В срок не по-късно от 3 месеца от разпознаване на потребността и съобразно спецификата на случая;

- деца с изявени дарби (ЗПУО, Допълнителни разпоредби, т.7) - оценката на ученици с изявени дарби се извършва от класен ръководител, от учителите, които преподават на ученика в училище, съвместно с психолога или педагогическия съветник (чл.71, ал.3 от НПО);
- деца в риск (ЗПУО, Допълнителни разпоредби, т.6) - оценката на индивидуалните потребности се извършва от психолог и/или социален работник в училище съвместно с класен ръководител и учители, които преподават на ученика. Оценяват се рисковите и защитни фактори в ситуацията на ученика и неговата среда; При оценяването могат да участват и други специалисти, непосочени в текста, по предложение на координиращия екип в училището (чл.71, ал. 5 от НПО). Оценката се извършва по утвърдена методика за оценяване на МОН;

Периодът на допълнителна подкрепа на учениците бива краткосрочен и дългосрочен (чл.81, ал. 2 от НПО) и включва:

- работа с ученик по конкретен случай;
- психо-социална рехабилитация на слуха и говора, зрителна рехабилитация, рехабилитация на комуникативните нарушения, рехабилитация при физически увреждания;
- осигуряване на достъпна архитектурна среда;
- специализирани средства;
- ресурсно подпомагане;

Допълнителната и обща подкрепа се реализира чрез план за действие за всяко конкретно дете. Родителите задължително се включват в плана за действие като активни участници в дейностите.

Работата по конкретен случай включва:

- определяне на цели и действия, насочени към ученика;
- формулировка на случая;
- изготвяне на план за подкрепа;
- взаимодействие и работа в подкрепящата среда;
- постигнати резултати от работата по случая;

За всеки отделен случай координиращия екип в училище определя водещ на случая, който развива отношение на доверие с ученика, така че тези отношения да стимулират неговото обучение и участието му в дейностите на училището, както и личностното му развитие. Ако Регионалният център препоръча допълнителна подкрепа, но родителите откажат, се уведомява отдел „Закрила на детето“ към ДСП по местоживеене на детето, с цел социалните служби да оказат съдействие и ако се налага помощ на родителите за осъзнаването на нуждите на детето.

При наличие на трима и повече ученици на допълнителна подкрепа в паралелка, се осигурява помощник-учител за подпомагане работата на учителите, след анализ на реалната обстановка в паралелката. Задълженията на помощник-учителите

са разписани в Наредбата за приобщаващото образование (чл. 114 от НПО). При необходимост се изработва индивидуална учебна програма по съответните учебни предмети е цел по-лесното възприемане от ученика, а също така се изготвя и индивидуален учебен план, или учебен план за обучение в комбинирана форма на обучение. За ученици с изяви дарби също се изработва индивидуален учебен план. Оценката на способностите се извършва от специално назначен екип от специалисти, съобразно необходимостта на детето и след това се потвърждава от Регионален център за подкрепа на приобщаващото образование.

III. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

1. Разгръщане на потенциала на всеки ученик за личностно развитие.
2. Пълноценна социализация на учениците, включително и тези със специални образователни потребности, физически и ментални увреждания.
3. Гарантиране на равен достъп до качествено образование на учениците, децата със специални образователни потребности, физически и ментални увреждания.
4. Утвърждаване на интеркултурно и подкрепящо образование като неотменна част от процеса на модернизация на българската образователна система.
5. Съхраняване и развиване на културната идентичност на учениците.

IV. ДЕЙНОСТИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ

- Специализирана работа с родителите на учениците със специални образователни потребности за по-голяма заинтересованост към образователно-възпитателния процес.
- Работа с родителските общности за преодоляване на негативни стереотипи и дискриминационни нагласи спрямо различията.
- Създаване на възможности за изява и стимулиране на учениците, чрез участия в изложби, състезания, конкурси, училищни традиции и др.
- Осъществяване на извънкласна работа, занимания по интереси и на организиран отдих и спорт в образователна среда.
- Изграждане и функциониране на информационна система за проследяване на децата в риск.
- Допълнителна работа с ученици със специални образователни потребности.
- Подкрепа на учениците и родителите им.

Дейности	Срок	Отговорник
Обща подкрепа за личностно развитие		

1. Планиране на дейности за обща подкрепа за личностно развитие в планове за часа на класа.	Септември 2022 г.	Класни ръководители
2. Екипна работа между учителите от даден клас за подпомагане на учебната дейност, по-ефективна работа в групата за ЦОУД и в часовете за консултации.	През учебната година	Класни ръководители; учители
3. Използване на методи за формиране на умения за 21. Век в рамките на учебните часове и извън тях.	През учебната година	
4. Провеждане на консултации с напреднали ученици с цел подготовка за участие в олимпиади, състезания и конкурси.	През учебната година	Учители по предмети
5. Включване на ученици в групи: - за преодоляване на обучителни затруднения; - в занимания по интереси; - участие в проекти;	Октомври и февруари, както и при необходимост Октомври-юни Според графика на проектите	ЗДУД Ръководители на групи Ръководители на проекти
6. Анкетно проучване сред учениците и техните родители за установяване потребностите и желанията им и формиране на групи по интереси.	Септември 2022 г.	Ръководители на групи
7. Осигуряване на постоянен достъп до спортната база на училището, компютърните зали, библиотеката и други ресурси на училището.	През учебната година	Учители по учебни предмети
8. Кариерно ориентиране и консултиране на учениците от V-VII, клас, свързано с избора на училище.	През учебната година	Педагогически съветник
9. Награждаване на ученици за високи постижения в образователната дейност, в заниманията по интереси и за приноса им към развитието на	През учебната година	Директор

училищната общност – при определен повод за поощрение по реда на ПДУ.		
10. Изпълнение на съвместни дейности с 4 РПУ за повишаване на правната грамотност на учениците.	По график	Класни ръководители
11. Подобряване и разширяване на учебната среда – използване на училищния двор за учебни дейности, оборудване на училищния стол за актова зала, подмяна на мултимедиите.	По график от Годишния план	ЗДАСД
12. Създаване на възможности за изява на учениците – изложби, състезания, конкурси, училищни празници и др.	График от Годишния план	Директор
13. Участие на учениците в изготвяне на училищни документи и създаване на възможности за иницирането на училищни дейности.	През септември и през цялата учебна година	ПС
14. Проучване необходимостта от подкрепа на учениците и родителите за обезпечаване ефективното обучение в електронна среда. Подкрепа на нуждаещите се от такава.	В началото на учебната година и при необходимост	ЗДАСД
Допълнителна подкрепа за личностно развитие		
1. Идентифициране на ученици, на които да се предостави допълнителна подкрепа за личностно развитие.	През учебната година	Кл.ръководители; ЕПЛР
2. Извършване на оценка на потребностите на учениците със СОП или при идентифицирана необходимост.	До месец ноември 2022г.	Училищни ЕПЛР
3. Осигуряване на подкрепа на ученици със СОП от специалисти съобразно индивидуалните им потребности – логопед, психолог, педагог на ученици със зрителни затруднения.	През учебната година	Директор
4. Изпълнение на мерки за недопускане отпадане от училище.	През учебната година	Учители; педагогически съветник

		ЕПЛР
5. Изпълнение на мерки за превенция на агресията и тормоза.	През учебната година	Учители, педагогически съветник психолог
6. Стимулиране на учениците с предоставена допълнителна подкрепа в училищни инициативи.	През учебната година	ЕПЛР

V. Очаквани резултати

Гарантиране на достъпа на всеки ученик до подкрепа за личностно развитие, в зависимост от неговите индивидуални потребности, с оглед възможността за възникване на затруднения в процеса на обучение и приобщаване и на необходимостта от подходяща подкрепа.

Постигане на равнопоставеност и недопускане на дискриминация при провеждане на училищното образование, гаранции за които са създадените условия за обучение на всички ученици заедно, независимо от трудностите и различията, които може да възникнат при ученето и научаването и при участието им в дейността на училището.

Сътрудничество между всички участници в процеса на предоставяне на подкрепа за личностно развитие – училището, ученикът, семейството и общността.

VI. Отчетност на дейностите

Планираните дейности са в съответствие с Правилника за дейността на училището, Училищната стратегия и Годишния план на училището. Отчитането и проследяването им се извършва от наблюдаващите изпълнението на горните документи екипи. Директорът и ЗДУД проследяват пряко изпълнението на дейностите по оказване на допълнителна подкрепа чрез преки наблюдения, контролна дейност и проследяване докладите на екипите.

VII. Заключение

Основен фактор за изпълнение на програмата е сътрудничеството между всички институции, имащи отношение към проблема, ангажираност и съдействие от родителската общественост и пряка отговорност на всички участници в процеса на предоставяне на равни възможности на учениците.

